

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 1

1-) Bu bölümde yöneltilen itiraz, temsilli kıyas hakkında hangi iki ana noktayı öne sürüyor? (20 kelime)

Birincisi, temsile dayalı kıyasın kesin

2-) Tenkitte hikâye tarzının problemli görülmesinin sebebi nedir? (12 kelime)

Hikâye denince hayal

3-) Cevaba göre mantık ilmindeki genel hüküm, temsilli kıyasın bütün çeşitlerini kapsar mı? (10 kelime)

Hayır, cevapta

4-) Güneş örneğiyle hangi genel ilke açıklanmak isteniyor? (14 kelime)

Nurlu ve latif

5-) Güneş örneği, hangi soyut düşünceyi kolay anlaşılır hale getiriyor? (13 kelime)

Nurani mahiyette olan

6-) “Uzak ve yakın bir olur” ifadesinin temsil içindeki anlamı nedir? (12 kelime)

O tür varlıklar

7-) Burada mantıkî burhan ile temsil arasında nasıl bir üstünlük ilişkisi kuruluyor? (19 kelime)

Bu özel temsil çeşidinin,

8-) “Cüz’î maddeler ona irca edilir” ifadesini kendi cümlemlerinizle açıklayınız. (13 kelime)

Tek tek olaylar,

9-) Bu parçadan hareketle temsiline işlevi “süsleme” midir, “ispat” mıdır? Neden? (13 kelime)

Esas olarak ispattır;

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 2

1-) Bařta dile getirilen eleştiride, hangi ilim dalının ölçüsüne göre temsilli kıyas yetersiz görölüyor? (7 kelime)

Mantık

2-) Cevapta buna karşılık olarak nasıl bir istisna ortaya konuyor? (16 kelime)

Temsilli kıyasın öyle bir

3-) Parçada övülen temsil biçiminde cüz'î örnek ile küllî hakikat arasında nasıl bir ilişki kuruluyor? (12 kelime)

Küçük örnek, büyük

4-) Metindeki güçlü temsil türünde neden "tekil örnek" seçiliyor? (15 kelime)

Çünkü somut ve

5-) Güneş temsiliyle anlatılan genel kuralın üç sonucunu yazınız. (11 kelime)

Mesafe farkı

6-) Ağaç misalinde çok sayıdaki unsurun bir tarz üzere meydana gelmesi neden delil değeri taşır? (12 kelime)

Çünkü bu birlikli

7-) Ağaç örneğinde dikkat çekilen temel nokta, çokluğun hangi şekilde idare edildiğidir? (9 kelime)

Çokluğun tek

8-) Metne göre temsil ile mantıkî delil arasında karşıtlık mı vardır, yoksa bazı durumlarda temsil daha ileri bir imkân mı sunar? (16 kelime)

Bazı durumlarda temsil daha

9-) Sözler'deki temsillerin tamamı için söylenen ortak hüküm nedir? (10 kelime)

Bunların, kesin

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 3

1-) Bu bölümde sorulan soru, hangi yazı tarzına yönelik bir tenkit içeriyor? (13 kelime)

Eserde sıkça kullanılan

2-) Eleştiride “kesin meseleler” için nasıl bir delil talep ediliyor? (12 kelime)

Aklen sağlam, mantık

3-) Böyle bir temsiline amacı, yalnız bir örneği anlatmak mı, yoksa daha geniş bir hakikate götürmek midir? Açıklayınız. (18 kelime)

Amaç daha geniş bir

4-) “Hakikatin kanununu bir hususî maddede göstermek” sözü ne anlama gelir? (14 kelime)

Genel geçer bir

5-) Güneş misalinden çıkarılan sonuç, hangi tür varlıkların özelliklerini anlamada kullanılıyor? (10 kelime)

Nurani ve

6-) Metne göre cüz’î bir misal ile küllî bir hakikatin bağı nasıl kuruluyor? (16 kelime)

Küçük örnekte görülen düzen,

7-) Parçada temsiline mantıkî delilden daha kuvvetli olabileceği iddiası neye dayanıyor? (15 kelime)

Çünkü temsil, sadece

8-) Sözler’deki temsiller için yapılan son değerlendirme nedir? (13 kelime)

Bunların, sıradan benzetmeler

9-) Bu parçanın ana fikrini kısa olarak yazınız. (18 kelime)

Bazı temsiller, küçük bir

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 4

1-) Sualde temsilli kıyasın hangi bilgi derecesine ulaştırmadığı iddia ediliyor? (7 kelime)

Kesin

2-) Cevapta ilk olarak hangi yanlış genelleme düzeltiliyor? (10 kelime)

Temsilli kıyasın

3-) Cevabın ilk cümlelerinde, itiraz bütünüyle reddediliyor mu, yoksa kayıtlı bir kabul mü yapılıyor? (17 kelime)

Kayıtlı bir kabul yapılıyor;

4-) Güneş örneği neden özellikle uygun bir misal sayılabilir? (12 kelime)

Çünkü herkesin gözlemleyebileceği

5-) Güneş misaliyle anlatılan hakikat, sınırlayıcı unsurlar hakkında hangi sonucu veriyor? (9 kelime)

Bazı varlık

6-) Güneş örneğinde özellikle hangi engellerin nurlu varlıklar için engel olmadığı vurgulanıyor? (8 kelime)

Uzaklık-yakınlık, azlık-çokluk

7-) Kâinatın da ağaç gibi o hakikatin bir görünüm yeri sayılması neyi ifade eder? (12 kelime)

Ağaçta görülen ilahî

8-) “Daha yakîndir” denilirken hangi ölçü öne çıkarılıyor? (15 kelime)

Sonucun zihinde daha

9-) Parçaya göre temsilin en güçlü tarafı nedir? (15 kelime)

Soyut ve küllî

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 5

1-) Metindeki soru cümlesi, eserlerde çok kullanılan hangi yöntemi eleştiri konusu yapıyor? (8 kelime)
Misallerle ve

2-) Güçlü kabul edilen temsil türünün temel özelliği nedir? (19 kelime)
Tek bir örnek üzerinden

3-) Bu kuvvetli temsil çeşidi, genel hakikati doğrudan mı söylüyor, yoksa bir örnek üzerinden mi sezdiriyor? (11 kelime)
Bir örnek

4-) Bu yöntemde hükmün “hakikate bina edilmesi” ne demektir? (11 kelime)
Sonucun, örneğin

5-) Ağaç örneğinde meyve ve yaprakların birlikte, düzenli ve kolay şekilde meydana gelmesi neden önemlidir? (16 kelime)
Çünkü bu durum, dağınık

6-) Metne göre küçük bir örnekten büyük bir sonuca gitmek keyfî bir yorum mudur? (12 kelime)
Hayır; örneğin içinde

7-) Ağaç örneğinin kâinata uygulanması nasıl bir akıl yürütmeye dayanır? (14 kelime)
Küçük ölçekte görülen

8-) Metne göre bir temsiline değerini artıran şey, onun süslü anlatımı mı yoksa dayandığı hakikat mı? (12 kelime)
Dayandığı hakikattir. Asıl

9-) Bu metinden hareketle, temsiline dinî hakikatleri öğretmedeki faydasını bir cümleyle yazınız. (11 kelime)
Temsil, zor

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 6

1-) Bu parçada dile getirilen itirazlar, hem yöntem hem de anlatım biçimi açısından hangi iki sahaya yöneliyor? (12 kelime)

Biri delillendirme yöntemi

2-) Fıkıh usulü açısından temsilli kıyasın hangi tür konularda kullanılabildiği belirtiliyor? (10 kelime)

Tam kesinliğin

3-) Bir hakikatin “ucunu göstermek” sözü burada nasıl anlaşılmalıdır? (14 kelime)

Hakikatin tamamını bir

4-) Güneş örneğinde asıl amaç güneş bilgisini artırmak mıdır? (15 kelime)

Hayır, asıl amaç

5-) Güneş misali, temsilin öğretici yönünü nasıl gösteriyor? (13 kelime)

Gözle bilinen bir

6-) Meyve ve yaprakların bir arada ve kusursuzca oluşması, sadece biyolojik bir olay olarak mı ele alınıyor? (15 kelime)

Hayır; bunun arkasında

7-) Bu yöntem, benzerlik kurmaktan daha fazlasını nasıl yapıyor? (13 kelime)

Sadece “şuna benzer”

8-) Metne göre Sözler’deki temsiller, sadece benzetme olsun diye mi kurulmuştur? (13 kelime)

Hayır; asıl gaye,

9-) Parçada geçen açıklamalara göre iyi bir temsilin ölçüsü nedir? (11 kelime)

Kendi içindeki

CEVAP ANAHTARI

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 1 - CEVAPLAR

- 1-) Bu bölümde yöneltilen itiraz, temsilli kıyas hakkında hangi iki ana noktayı öne sürüyor?
Birincisi, temsile dayalı kıyasın kesin bilgi vermediği; ikincisi ise hikâye şeklindeki anlatımların hayal unsuru taşıdığı için gerçeğe uygun görülmebileceği söyleniyor.
- 2-) Tenkitte hikâye tarzının problemleri görülmesinin sebebi nedir?
Hikâye denince hayal unsuru akla geldiği için, bunun gerçekle uyumsuz olabileceği düşünülüyor.
- 3-) Cevaba göre mantık ilmindeki genel hüküm, temsilli kıyasın bütün çeşitlerini kapsar mı?
Hayır, cevapta bazı türlerinin bu genel değerlendirmenin dışında kaldığı bildiriliyor.
- 4-) Güneş örneğiyle hangi genel ilke açıklanmak isteniyor?
Nurlu ve latif varlıklar için mesafe, azlık-çokluk ve mekân sınırlaması engel olmayabilir düşüncesi gösteriliyor.
- 5-) Güneş örneği, hangi soyut düşünceyi kolay anlaşılır hale getiriyor?
Nurani mahiyette olan şeylerin yaygın şekilde bulunabilmesi ve kayıtlarla sınırlanmaması düşüncesini anlaşılır kılıyor.
- 6-) “Uzak ve yakın bir olur” ifadesinin temsil içindeki anlamı nedir?
O tür varlıklar açısından mesafenin bizim bildiğimiz şekilde engel teşkil etmemesi anlamındadır.
- 7-) Burada mantıkî burhan ile temsil arasında nasıl bir üstünlük ilişkisi kuruluyor?
Bu özel temsil çeşidinin, sadece zannî değil; hatta bazı mantıkî delillerden daha güçlü ve daha kesin olduğu ifade ediliyor.
- 8-) “Cüz’î maddeler ona irca edilir” ifadesini kendi cümlemlerinizle açıklayınız.
Tek tek olaylar, o büyük kanunun örnekleri olarak değerlendirilir ve onunla anlam kazanır.
- 9-) Bu parçadan hareketle temsiline işlevi “süsleme” midir, “ispat” mıdır? Neden?
Esas olarak ispattır; çünkü misaller büyük hakikatleri göstermek ve ispatı kuvvetlendirmek için kullanılıyor.

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 2 - CEVAPLAR

1-) Bařta dile getirilen eleştiride, hangi ilim dalının ölçüsüne göre temsilli kıyas yetersiz görülüyor? Mantık ilminin ölçüsüne göre yetersiz görüldüğü söyleniyor.

2-) Cevapta buna karşılık olarak nasıl bir istisna ortaya konuyor?

Temsilli kıyasın öyle bir çeşidi bulunduğu söyleniyor ki, bu çeşit çok daha sağlam bir kesinlik verebiliyor.

3-) Parçada övülen temsil biçiminde cüz'î örnek ile küllî hakikat arasında nasıl bir ilişki kuruluyor?

Küçük örnek, büyük hakikatin görünür bir penceresi yapılıyor; böylece örnekten kurala geçiliyor.

4-) Metindeki güçlü temsil türünde neden "tekil örnek" seçiliyor?

Çünkü somut ve görülebilir bir örnek, büyük ve soyut bir hakikati daha anlaşılır hale getiriyor.

5-) Güneş temsiliyle anlatılan genel kuralın üç sonucunu yazınız.

Mesafe farkı etkisizleşir, sayı farkı engel olmaz, mekân sınırlayıcı hale gelmez.

6-) Ağaç misalinde çok sayıdaki unsurun bir tarz üzere meydana gelmesi neden delil değeri taşır?

Çünkü bu birlikli düzen, başıboşluğu değil tek elden sevk ve idareyi düşündürür.

7-) Ağaç örneğinde dikkat çekilen temel nokta, çokluğun hangi şekilde idare edildiğidir?

Çokluğun tek merkezden çıkan bir emir ve düzenle yönetildiğidir.

8-) Metne göre temsil ile mantıkî delil arasında karşıtlık mı vardır, yoksa bazı durumlarda temsil daha ileri bir imkân mı sunar?

Bazı durumlarda temsil daha ileri bir imkân sunar; yani karşıtlıktan çok, kuvvet bakımından üstünlük söz konusudur.

9-) Sözler'deki temsillerin tamamı için söylenen ortak hüküm nedir?

Bunların, kesin hakikatleri göstermek için kurulmuş güçlü temsiller olduğu hükmüdür.

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 3 - CEVAPLAR

1-) Bu bölümde sorulan sual, hangi yazı tarzına yönelik bir tenkit içeriyor?

Eserde sıkça kullanılan temsilli anlatım ve hikâye biçimindeki açıklamaya yönelik bir tenkit içeriyor.

2-) Eleştiride “kesin meseleler” için nasıl bir delil talep ediliyor?

Aklen sağlam, mantık düzeni içinde açık ve kesin bir delil talep ediliyor.

3-) Böyle bir temsiline amacı, yalnız bir örneği anlatmak mı, yoksa daha geniş bir hakikate götürmek midir? Açıklayınız.

Amaç daha geniş bir hakikate ulaştırmaktır. Tekil örnek, büyük ve genel bir kanunu kavratmak için araç olarak kullanılır.

4-) “Hakikatin kanununu bir hususî maddede göstermek” sözü ne anlama gelir?

Genel geçer bir ilkenin, somut ve özel bir olay içinde görünür hale getirilmesi demektir.

5-) Güneş misalinden çıkarılan sonuç, hangi tür varlıkların özelliklerini anlamada kullanılıyor?

Nurani ve kayıt altına girmeyen latif varlıkların durumunu anlamada kullanılıyor.

6-) Metne göre cüz’î bir misal ile küllî bir hakikatin bağı nasıl kuruluyor?

Küçük örnekte görülen düzen, genel kâinattaki daha büyük düzenin bir işareti sayılıyor; böylece küçükten büyüğe geçiliyor.

7-) Parçada temsiline mantıkî delilden daha kuvvetli olabileceği iddiası neye dayanıyor?

Çünkü temsil, sadece benzerlik kurmuyor; görünen özel örnek içinde genel ve kesin bir hakikati gösteriyor.

8-) Sözler’deki temsiller için yapılan son değerlendirme nedir?

Bunların, sıradan benzetmeler değil; kuvvetli ve kesinlik ifade eden delil türleri olduğu söylenir.

9-) Bu parçanın ana fikrini kısa olarak yazınız.

Bazı temsiller, küçük bir örnekten büyük bir hakikati açıkça gösterdiği için kesin bilgiye ulaştırmada çok kuvvetli delil olabilir.

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 4 - CEVAPLAR

1-) Sualde temsilli kıyasın hangi bilgi derecesine ulaştırmadığı iddia ediliyor?

Kesin ve şüphesiz bilgiye ulaştırmadığı iddia ediliyor.

2-) Cevapta ilk olarak hangi yanlış genelleme düzeltiliyor?

Temsilli kıyasın her durumda zayıf delil sayılması şeklindeki genelleme düzeltiliyor.

3-) Cevabın ilk cümlelerinde, itiraz bütünüyle reddediliyor mu, yoksa kayıtlı bir kabul mü yapılıyor?

Kayıtlı bir kabul yapılıyor; genel hüküm tanınıyor ama onun dışında çok güçlü bir temsil türü olduğu söyleniyor.

4-) Güneş örneği neden özellikle uygun bir misal sayılabilir?

Çünkü herkesin gözlemleyebileceği somut bir durum üzerinden soyut bir hakikate geçiş sağlıyor.

5-) Güneş misaliyle anlatılan hakikat, sınırlayıcı unsurlar hakkında hangi sonucu veriyor?

Bazı varlık türlerinde bizim bildiğimiz sınırlamaların geçerli olmayabileceğini gösteriyor.

6-) Güneş örneğinde özellikle hangi engellerin nurlu varlıklar için engel olmadığı vurgulanıyor?

Uzaklık-yakınlık, azlık-çokluk ve mekân kayıtlarının engel olmadığı vurgulanıyor.

7-) Kâinatın da ağaç gibi o hakikatin bir görünüm yeri sayılması neyi ifade eder?

Ağaçta görülen ilahî düzen kanununun bütün varlık âleminde de işlediğini ifade eder.

8-) “Daha yakîndir” denilirken hangi ölçü öne çıkarılıyor?

Sonucun zihinde daha sağlam, daha açık ve şüpheden daha uzak biçimde yerleşmesi ölçüsü öne çıkarılıyor.

9-) Parçaya göre temsilin en güçlü tarafı nedir?

Soyut ve küllî bir hakikati, somut bir örnek üzerinden açık ve ikna edici biçimde göstermesidir.

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 5 - CEVAPLAR

1-) Metindeki soru cümlesi, eserlerde çok kullanılan hangi yöntemi eleştiri konusu yapıyor?

Misallerle ve benzetmelerle delillendirme yöntemini eleştiri konusu yapıyor.

2-) Güçlü kabul edilen temsil türünün temel özelliği nedir?

Tek bir örnek üzerinden genel bir hakikatin ucu gösterilir; sonra hüküm, o tek olaya değil o genel kanuna dayandırılır.

3-) Bu kuvvetli temsil çeşidi, genel hakikati doğrudan mı söylüyor, yoksa bir örnek üzerinden mi sezdiriyor?

Bir örnek üzerinden sezdiriyor ve sonra o örnekten genel hakikate ulaştırıyor.

4-) Bu yöntemde hükmün “hakikate bina edilmesi” ne demektir?

Sonucun, örneğin dış görünüşüne değil, örneğin gösterdiği genel yasaya dayandırılması demektir.

5-) Ağaç örneğinde meyve ve yaprakların birlikte, düzenli ve kolay şekilde meydana gelmesi neden önemlidir?

Çünkü bu durum, dağınık gibi görünen çokluğun aslında tek bir idare ve kanun altında yürüdüğünü düşündürür.

6-) Metne göre küçük bir örnekten büyük bir sonuca gitmek keyfi bir yorum mudur?

Hayır; örneğin içinde görülen genel kanun açıkça tespit edildiği için keyfi sayılmıyor.

7-) Ağaç örneğinin kâinata uygulanması nasıl bir akıl yürütmeye dayanır?

Küçük ölçekte görülen genel düzen kanununun, büyük ölçekte de geçerli olabileceği akıl yürütmesine dayanır.

8-) Metne göre bir temsiline değerini artıran şey, onun süslü anlatımı mı yoksa dayandığı hakikat mi?

Dayandığı hakikattir. Asıl kuvvet, örneğin arkasındaki genel kanunun sağlam şekilde gösterilmesinden gelir.

9-) Bu metinden hareketle, temsiline dinî hakikatleri öğretmedeki faydasını bir cümleyle yazınız.

Temsil, zor ve büyük hakikatleri talebenin zihnine yaklaştırıp daha sağlam kavratır.

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi - Set 6 - CEVAPLAR

1-) Bu parçada dile getirilen itirazlar, hem yöntem hem de anlatım biçimi açısından hangi iki sahaya yöneliyor?

Biri delillendirme yöntemi olan temsilli kıyasa, diğeri ise hikâye tarzındaki anlatıma yöneliyor.

2-) Fıkıh usulü açısından temsilli kıyasın hangi tür konularda kullanılabildiği belirtiliyor?

Tam kesinliğin değil, kuvvetli kanaatin yeterli görüldüğü meselelerde kullanılabildiği belirtiliyor.

3-) Bir hakikatin “ucunu göstermek” sözü burada nasıl anlaşılmalıdır?

Hakikatin tamamını bir anda kuşatmadan, ona açılan açık bir delil kapısı göstermek şeklinde anlaşılmalıdır.

4-) Güneş örneğinde asıl amaç güneş bilgisini artırmak mıdır?

Hayır, asıl amaç daha geniş bir hakikati açıklamak için güneşi anlaşılır bir misal olarak kullanmaktır.

5-) Güneş misali, temsilin öğretici yönünü nasıl gösteriyor?

Gözle bilinen bir durumdan hareketle, daha geniş ve anlaşılması zor bir hakikati kavratıyor.

6-) Meyve ve yaprakların bir arada ve kusursuzca oluşması, sadece biyolojik bir olay olarak mı ele alınıyor?

Hayır; bunun arkasında daha büyük bir kanun ve birlik sırrı bulunduğunu göstermek için ele alınıyor.

7-) Bu yöntem, benzerlik kurmaktan daha fazlasını nasıl yapıyor?

Sadece “şuna benzer” demiyor; misalin içinde işleyen genel hakikati ortaya koyarak ispat kuruyor.

8-) Metne göre Sözler’deki temsiller, sadece benzetme olsun diye mi kurulmuştur?

Hayır; asıl gaye, büyük hakikatleri güçlü ve kesin bir delille görünür hale getirmektir.

9-) Parçada geçen açıklamalara göre iyi bir temsilin ölçüsü nedir?

Kendi içindeki örnekten hareketle genel ve sağlam bir hakikati açıkça göstermesidir.